

1 Vaakunan historiaa

Vuonna 1550 perustetun Helsingin ensimmäinen sinetti sai kuvionsa seudun vanhasta elinkeinosta, lohenkalastuksesta. Sinetin kalanpyrstöksi tulkittu kuvio on sittemmin siirtynyt Vantaan kaupungin vaakunaan.

Helsingin nykyinen vaakuna kehittyi kuitenkin sinetistä, josta kuningatar Kristiina antoi määräykset 2.10.1639 kaupungille myöntämässään erioikeuskirjassa. Sinetin selitys kuului: ”Koskessa oleva vene ja sen yläpuolella kultainen kruunu sinisessä kentässä.”

Tulkinnat vaakunan ulkoasusta ovat vaihdelleet eri aikoina. Nykyinen koristeellinen kaupunginvaakunan kuva kruunuineen ja rubiineineen on Arne Wilhem Ranckenin piirtämä. Arkkitehtina, historioitsijana ja heraldikkona vaikuttaneen Ranckenin työn pohjana toimi kaupunginvaltuuston vuonna 1951 hyväksymä Helsingin vaakunan heraldinen selitys: ”Sinisessä kentässä kultainen vene uimassa hopeisella, aaltokoroisella tyviöllä; veneen yläpuolella saatteena kultakruunu.”

Sisäasianministeriön 30.8.1951 vahvistama kaupunginvaakuna toimii yhä arkikäyttöön tuotettujen pelkistettyjen vaakunakuvien perusmallina.

2 Helsinki-kehystunnus

Kaupunki otti 1.6.2017 käyttöön yhteisen, yhtenäisen visuaalisen ilmeen ja siihen liittyvän Helsinki-kehystunnuksen (Kj/Johtajisto 5.4.2017). Visuaalinen ilme pohjautuu kaupunginhallituksen 2016 hyväksymään yhteiseen brändikonseptiin ja markkinointistrategisiin linjauksiin.

Helsinki-kehystunnusta käytetään kaupungin ja sen hallinnon ja palvelujen yleisenä, yhteisenä tunnuksena kaikilla toimialoilla. Kehystunnus on rekisteröity tavaramerkki, jonka käyttö muussa kuin kaupungin toiminnassa on luvanvaraista.

Lisätietoa brändikonseptista ja visuaaliseen ilmeen ohjeistuksesta: <https://brand.hel.fi>

3 Vaakunan käyttö

Helsinki-kehystunnuksen ohella perinteinen kaupunginvaakuna säilyy kaupungin symbolina, mutta aiempaa rajoitetummissa käytössä. Kaupunginvaakunaa ja kehystunnusta ei käytetä yhdessä.

Kaupunginvaakunasta on yläkruunullinen ja yläkruunuton versio. Yläkruunullista vaakunaa, jossa kilven päälle on sijoitettu samanlainen kruunu kuin kilvessä, voivat käyttää vain kaupungin keskushallinnon yksiköt ja toimielimet (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus jaostoineen, vaikuttajatoimielimet sekä kaupunginkanslia ja tarkastusvirasto). Kaikki muut käyttävät yläkruunutonta vaakunaa.

Vaakunaa käytetään erityisen juhlallisissa yhteyksissä, esimerkiksi valtiovierailujen ja kaupungin juhlavuosien yhteydessä sekä kaupungin sinettinä (Kj/Johtajisto 5.4.2017).

Helsinki käyttää vaakunatunnusta erityisesti sellaisissa tilanteissa, tilaisuuksissa ja julkaisuissa, joissa myös muut – esimerkiksi kunnalliset tai valtiolliset - osanottajat esiintyvät heraldisin tunnuksin.

Vaakunaa käytetään keskushallinnon leimassa sekä kultaisten Helsinki-mitalien ja niiden yhteydessä jaettavien kunniakirjojen tunnuksena.

Helsingiläiset yksityiset henkilöt, yhdistykset, yritykset ja muut yhteisöt voivat käyttää vaakunaa esimerkiksi lipussa, jäsenmerkissä tai julkaisussa, tai tuotteen tunnuksena tai tunnuksessa. Kaupunginvaakunaa tulee tällöin käyttää sen arvon mukaisella tavalla kaupungin antamia ohjeita ja heraldiikan periaatteita noudattaen.

Kansliapäällikkö antaa tarvittaessa vaakunan käyttöä koskevia tarkempia ohjeita.

4 Vaakunan värit ja käytännön sovellukset

Kaupunginvaakunan perusvärit ovat sininen, punainen, kulta ja hopea sekä valkoinen ja musta (jota ei lasketa varsinaiseksi väriksi). Viisivärisessä vaakunassa vene ja kruunu ovat kullanvärisiä, vesi hopeanväristä, taivas sininen ja rubiinit punaisia.

Vaakunan perusväreistä kulta ja hopea eivät toistu toimisto-ohjelmissa tai digitaalisissa ympäristöissä. Käytännössä kulta ja hopeaa voidaan käyttää lähinnä painotuotteissa ja silloinkin mielellään erikseen tilattavan folioinnin avulla (PMS-värit eivät toistu vääristymättä). Kulta- tai hopeavärillä maalaaminen on ainoa tapa saada täysin oikea lopputulos.

Vaakunan pelkistetyt käyttömallit, jotka soveltuvat kaikkeen digitaaliseen ja toimistokäyttöön sekä painotuotteisiin, ovat nelivärisiä tai yksivärisiä (ääriviivavaakuna).

Heraldisten värisääntöjen mukaan nelivärisiä vaakunamalleja tuotettaessa kulta korvataan keltaisella, hopea valkoisella. Sininen ja punainen säilyvät sellaisinaan. Vaakunan kilven varjostusviiva korvataan mustalla viivalla.

Yksivärisessä ääriviivavaakunassa viivan väri voi olla musta tai sininen; negatiivisena viivan väri on valkoinen.

Painotöissä käytetään joko neliväripainatukseen soveltuvia CMYK-värejä tai Pantone-painovärijärjestelmän mukaisia PMS-värejä. Verkossa käytetään RGB- ja HTML-värimäärittäjiä.

Perusvärit sovelluksissa

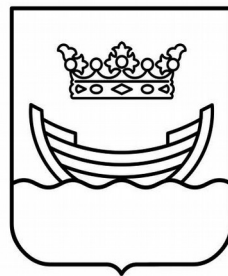
Yksivärinen	PMS Pantone		Yksivärinen	CMYK
sininen	PMS 288		musta	K:100
Nelivärisenä	PMS	CMYK	RGB	HTML
musta (kuvioiden ääriviivat)	PMS Black	K:100	R:44, G:42, B:41	2C2A29
sininen ("kilven taivas")	PMS 300	C:98, M:50, Y:0, K:0	R:0, G:114, B:198	0072C6
keltainen (vene ja kruunu)	PMS 123	C:0, M:22, Y:90, K:0	R:255, G:198, B:30	FFC61E
punainen (rubiinit)	PMS Rubine Red	C:0, M:100, Y:22, K:3	R:206, G:0, B:88	CE0058

Viisivärisenä	PMS (Pantone)
sininen	PMS 300
musta	PMS Black
punainen	PMS Rubine Red
kulta	PMS 873
hopea	PMS 877

Vaakunasovellusten originaalit löytyvät kaupungin aineistopankista: <http://aineistopankki.hel.fi/tunnukset>.
Tunnus toisinnetaan aina valmiista originaalitiedostosta.

Vaakunaa käytettäessä huomioidaan sen suoja-alue, joka on puolikas kilven leveys suuntaansa (ks. alla havainnekuva). Suoja-alueen on tarkoitus taata riittävä erottuminen. Vaakunan muotoa, värejä tai mittasuhteita ei saa muuttaa eikä sen päälle saa sijoittaa tekstejä tai muita elementtejä.

VAAKUNA: neliväri vaakuna yläkruunullisena, ääriivivaakuna yläkruunuttomana

Suoja-alue on puolikas kilven leveys suuntaansa.

